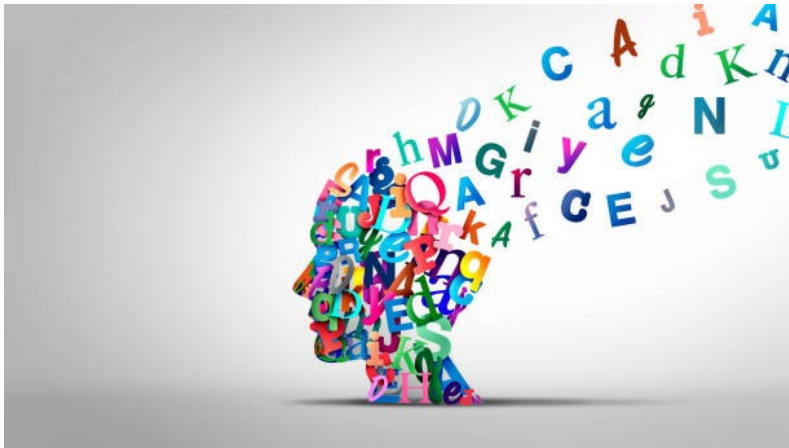

Dyslexieprotocol Udens College

Inhoud

Inleiding.....	3
2. Het dyslexiebeleidsplan.....	3
2.1 Doelen	3
2.2 Visie.....	3
2.3 Doelgroep	3
2.4 Wat is dyslexie?	3
3. Samenwerking school, ouders en leerling	4
4. Signalering, vooronderzoek en doorverwijzing.....	4
4.1 Signalering en vooronderzoek in het voortgezet onderwijs.....	4
4.2 Uitslag uitgebreid dyslexieonderzoek.....	4
5. Begeleiding en ondersteuning	5
5.1 Begeleiding en ondersteuning in de klas (basisaanpak).....	5
5.2 Begeleiding en ondersteuning vanuit de dyslexiecoach (basis+aanpak)	5
5.3 Begeleiding en ondersteuning buiten de klas	5
- Startprogramma voor leerlingen met dyslexie	5
- Dyslexie- inloopuur	5
- Remedial Teaching (RT)	6
5.4 Leerling.....	6
5.5 Ouder(s)/ verzorger(s).....	6
6. Compenserende faciliteiten en dispensaties.....	6
6.1 Compensaties	6
- Extra Tijd.....	6
- Gebruik van tekst-naar-spraaksoftware.....	6
- Voorlezen van studieboeken	6
- Lettertype en lettergrootte	7
- Hulpmiddelen	7
- Luistertoetsen	7
6.2 Dispensaties	7
7. Afspraken rondom cijfergeving en normering.....	7
8. Het eindexamen	7
8.1 Toegestane aanpassingen Eindexamenregeling.....	7

Inleiding

Dit dyslexieprotocol is bedoeld om iedereen in en rondom de school (ouders, leerlingen, docenten en basisscholen) te informeren over het dyslexiebeleid op het Udens College. Het Udens College is verplicht een passend onderwijsaanbod te bieden voor leerlingen die extra ondersteuning nodig hebben. Dit betekent dat leerlingen met dyslexie adequaat ondersteund moeten worden, zodat zij zich zo optimaal mogelijk kunnen ontwikkelen op een niveau dat passend is bij hun capaciteiten. Het dyslexieprotocol van Udens College is geschreven aan de hand van het landelijk protocol dyslexie voortgezet onderwijs.

2. Het dyslexiebeleidsplan

2.1 Doelen

- dyslectische leerlingen kunnen een opleiding volgen waartoe ze op basis van hun cognitieve capaciteiten in staat zijn;
- dyslectische leerlingen kunnen omgaan met hun dyslexie;
- dyslectische leerlingen vergroten hun functionele lees-en schrijfvaardigheid zo nodig met hulpmiddelen.

2.2 Visie

- de leerling staat centraal;
- geïntegreerde aanpak (afstemming docenten, ondersteuningsspecialisten, directie, leerling, ouders en school);
- ondersteuning indien nodig gedurende schoolloopbaan;
- ondersteuning is tijdelijk, preventief, maatwerk en wordt in een zo licht mogelijke vorm, bij voorkeur of indien mogelijk, in de klas aangeboden.

2.3 Doelgroep

De dyslectische leerling: dit is de leerling die in het bezit is van een officiële dyslexieverklaring met een volledig onderzoeksverslag afgegeven door een bevoegd persoon. Hieronder wordt verstaan een GZ-psycholoog, orthopedagoog generalist of K&J psycholoog. De vermelde faciliteiten op een dyslexieverklaring zijn algemeen van aard en niet precies toegespitst op de specifieke leerling. Dit betekent dat de leerling niet automatisch recht heeft op alle omschreven faciliteiten, maar dat bekeken wordt wat een leerling op dat moment nodig heeft. Daarnaast moeten de faciliteiten passen binnen de mogelijkheden van de school.

2.4 Wat is dyslexie?

Dyslexie is een lees- en/of spellingprobleem dat ernstig en hardnekkig is en dat gedifferentieerd dient te worden van laaggeletterdheid als gevolg van een gebrekkig onderwijsaanbod en als gevolg van een bredere omgevings-, neurologische, sensorische en/of gedragsproblematiek (Brede vakinhoudelijke richtlijn dyslexie, 2021).

Dyslectische leerlingen in het voortgezet onderwijs kunnen problemen hebben met:

- technisch lezen en spellen op woordniveau (traag en niet accuraat) bij zowel Nederlands als vreemde talen.
- Het snel en accuraat lezen (decoderen) van teksten bij alle vakken.

- spellen (veel spelfouten, weinig inzicht in woordopbouw)
- Automatiseren en werkgeheugen
- rekenproblemen (problemen met automatisering en werkgeheugen leiden tot moeilijkheden met onthouden van rekenfeiten)

3. Samenwerking school, ouders en leerling

Het Udens College hecht belang aan een goede samenwerking tussen ouders, leerling en school. Het is belangrijk dat zowel ouders als school eenzelfde doel voor ogen hebben; dat de leerling in de toekomst zelfstandig kan functioneren in een samenleving en daarbij zo min mogelijk hinder ondervindt van dyslexie. School en ouders zien elkaar als gelijkwaardige partners met elk hun eigen deskundigheid en verantwoordelijkheden. Ouders worden geïnformeerd over het beleid omtrent dyslexie middels een informatiebrief en dit protocol. Voor vragen omtrent dyslexie kunnen ouders terecht bij de coach. Indien nodig kan er een gesprek gepland worden waarbij de dyslexiecoach aansluit.

4. Signalering, vooronderzoek en doorverwijzing

4.1 Signalering en vooronderzoek in het voortgezet onderwijs

Coaches en vakdocenten signaleren mogelijke lees – en/of spellingproblemen op basis van de gegevens vanuit de basisschool, het overdrachtsformulier van de basisschool en vaardigheden die zij zien van een leerling bij toetsen en in de klas. Ook wordt hierbij de sociaal-emotionele ontwikkeling meegenomen. Deze signalen worden besproken tijdens de voortgangsbesprekingen. De coach gaat hierover met ouders in overleg. De coach kan een leerling aanmelden voor een vooronderzoek dyslexie in de onderbouw (vmbo leerjaar 1 en 2 / havo-vwo leerjaar 1, 2 en 3). Een orthopedagoog screent het dossier in overleg met de dyslexiecoach/ remedial teacher. Wanneer ouders een vermoeden van dyslexie hebben geven ouders dit aan bij de coach en wordt bovenstaande procedure gevolgd. Als er op basis van alle informatie voldoende signalen zijn voor lees- en of spellingsproblemen wordt een vooronderzoek opgestart.

Het vooronderzoek dyslexie vindt plaats in groepjes van maximaal vier leerlingen en wordt afgenomen door de remedial teacher. De dyslexiecoach maakt een verslag van het vooronderzoek en bespreekt de uitslag telefonisch met ouders. Ouders ontvangen dit verslag op papier. Ook wordt het verslag in het leerlingvolgsysteem gezet en wordt de coach op de hoogte gebracht. Het kan zijn dat een extern hardnekkigheidstraject wordt geadviseerd als de hardnekkigheid van de problematiek onvoldoende is aangetoond. Wij stellen geen diagnose dyslexie. Voor het officieel vaststellen van de diagnose dyslexie is een extern vervolgonderzoek nodig. Hieraan zijn kosten verbonden.

4.2 Uitslag uitgebreid dyslexieonderzoek

Een leerling heeft recht op faciliteiten wanneer dyslexie officieel is vastgesteld. Als de dyslexieverklaring is afgegeven op school, kan een leerling, indien gewenst, in gesprek gaan met de dyslexiecoach over het gebruik van extra faciliteiten.

5. Begeleiding en ondersteuning

5.1 Begeleiding en ondersteuning in de klas (basisaanpak)

Van docenten wordt verwacht dat zij in de klas rekening houden met de ondersteuningsbehoeften van de dyslectische leerling. Zo kan dyslexie samengaan met een lage zelfwaardering en een negatief zelfbeeld. Dit kan negatieve gevolgen op de leerresultaten hebben. Als docent kan hier rekening mee worden gehouden tijdens de les door:

- Leerlingen waar nodig extra instructie geven.
- De dyslectische leerling vertrouwen te geven.
- Praten met de leerling over dyslexie en wat hij of zij nodig heeft.
- Tips te geven over hoe de leerling de leerstof aan kan pakken.
- Succeservaringen te benadrukken.
- Feedback te geven op het proces en niet alleen op het resultaat.

5.2 Begeleiding en ondersteuning vanuit de dyslexiecoach (basis+aanpak)

Op het Udens College is op beide locaties een dyslexiecoach werkzaam. De dyslexiecoach heeft een meedenkende, adviserende en begeleidende rol ten aanzien van leerlingen, vakdocenten en ouders. Wekelijks kunnen leerlingen en vakdocenten bij de dyslexiecoach terecht tijdens het dyslexie-inlooppuur. Daarnaast adviseert de dyslexiecoach vakdocenten ten aanzien van gestelde vragen, geeft de dyslexiecoach uitleg over hulpmiddelen en worden de zaken omtrent extra faciliteiten, zoals extra tijd, geregeld.

5.3 Begeleiding en ondersteuning buiten de klas

Als de ondersteuning die docenten en coaches tijdens de lessen bieden niet toereikend is voor het behalen van voldoende leerresultaten, sociaal emotioneel welbevinden, zelfstandigheid en weerbaarheid, zou de dyslexiecoach ingezet kunnen worden. De dyslexiecoach komt in eerste instantie kortdurend in de les om de leerlingen en vakdocenten adviezen en ondersteuning te geven. Daarnaast worden de volgende ondersteuningsmogelijkheden aangeboden:

- Startprogramma voor leerlingen met dyslexie

Alle eerstejaars leerlingen met een dyslexieverklaring worden uitgenodigd om deel te nemen aan dit programma zodat zij een goede start kunnen maken bij ons op school. In een viertal sessies ontvangen leerlingen tips over hoe zij om kunnen gaan met hun dyslexie bij de verschillende vakken. Daarnaast wordt er informatie en voorlichting gegeven over dyslexie. Ook maken de leerlingen dan kennis met de dyslexiecoach. De leerlingen ontvangen een hulpgids dyslexie.

- Dyslexie- inlooppuur

Wanneer leerlingen problemen door hun dyslexie ervaren, kunnen ze naar het spreekuur van de dyslexiecoach gaan. De leerling wordt gestimuleerd om na te denken over oplossingen en om er zelf mee aan de slag te gaan. Daarnaast kunnen ze indien nodig tijdens het spreekuur aangeven of de hulpmiddelen waarmee ze werken wel effectief voor ze zijn en zo nodig veranderingen daarvoor doorgeven. De rol van de dyslexiecoach beperkt zich niet alleen tot

coachgesprekken. Er wordt ook nagegaan of de ondersteuning in de les en de toegekende aanpassingen werken.

- Remedial Teaching (RT)

Als blijkt dat de geboden extra ondersteuning door vakdocenten en coach onvoldoende is, kan door de coach voor een periode remedial teaching aangevraagd worden. Dit is tijdelijk, preventief, maatwerk en wordt in zo licht mogelijke vorm aangeboden. RT wordt zoveel als mogelijk in groepjes gegeven. Voordat de coach de aanvraag voor RT doet, overlegt deze met de leerling, ouders, vakdocenten en eventueel het ondersteuningsteam of een aanvraag voor remedial teaching passend is.

5.4 Leerling

Een dyslectische leerling heeft meer moeite met het lezen en/of spellen. Het is belangrijk dat de leerling goed blijft oefenen met het lezen van teksten en spelling. Daarnaast kan een leerling zoveel mogelijk gebruik maken van hulpmiddelen (voorleesondersteuning, woordenboek, spellingcontrole) bij het maken van huiswerk en het leren voor toetsen. Ook het gebruik van digitale oefenprogramma's kan helpend zijn, hiervoor kan navraag gedaan worden bij de vakdocent of dyslexiecoach.

5.5 Ouder(s)/ verzorger(s)

Het is helpend als er thuis een rustige studieomgeving wordt gecreëerd voor uw kind. Daarnaast kan het helpend zijn om uw kind te stimuleren en ondersteunen bij leer – en huiswerk. Vaak staan in de dyslexieverklaring ook adviezen voor de ouder(s)/verzorger(s) over specifieke ondersteuning die gegeven kan worden aan uw kind. Bij vragen over dyslexie is de coach uw eerste aanspreekpunt.

6. Compenserende faciliteiten en dispensaties

6.1 Compensaties

- Extra Tijd

Leerlingen met dyslexie waarvan het Udens College in het bezit is van een dyslexieverklaring hebben recht op het gebruik van extra tijd. Dit kan rust en vertrouwen geven bij het maken van toetsen. De leerling heeft bij toetsen en examens recht op 20% extra tijd.

- Gebruik van tekst-naar-spraaksoftware

Leerlingen die moeite hebben met technisch lezen kunnen thuis, tijdens de lessen en toetsen gebruik maken van een voorleesprogramma. Het Udens College faciliteert dit middels voorleessoftware. Tijdens het startprogramma voor leerlingen met dyslexie wordt uw kind geïnformeerd over de installatie van dit programma.

- Voorlezen van studieboeken

Tegenwoordig zijn veel studieboeken digitaal. Zij hebben hierbij vaak ook een ingebouwde voorleesfunctie. Leesboeken kan een dyslectische leerling via Luisterbieb app of via Passendlezen.nl voor laten lezen. Hier kan de leerling zelf gebruik van maken.

- Lettertype en lettergrootte

Proefwerken en schriftelijke overhoringen dienen voor alle leerlingen aangeboden te worden in lettertype Arial met lettergrootte 12.

- Hulpmiddelen

Een leerling mag gebruik maken van hulpmiddelen (zoals een leesliniaal) als de leerling daar baat bij heeft. De leerling is zelf verantwoordelijk voor deze materialen.

- Luistertoetsen

Bij luistertoetsen voor PTA's (Programma Toetsing en Afsluiting) is een dyslectenversie beschikbaar. Dit betekent dat er langere pauzes zijn voor het beantwoorden van de vragen.

6.2 Dispensaties

Het is in sommige gevallen mogelijk om een vrijstelling te krijgen voor een tweede vreemde taal. De mogelijkheden hiervoor zijn verschillend per locatie (vmbo of havo-vwo) en per niveau (vmbo t/m vwo). De opties kunnen nagevraagd worden bij de betreffende afdelingsdirecteur.

7. Afspraken rondom cijfergeving en normering

Er zijn bij een aantal vakken aanpassingen in de beoordeling van proefwerken van dyslectische leerlingen. De aanpassingen verschillen per locatie en per vak. De proefwerken worden beoordeeld conform de afspraken die gemaakt zijn binnen de vaksecties.

8. Het eindexamen

8.1 Toegestane aanpassingen Eindexamenregeling

Op basis van artikel 55 kan de directeur van de school de examencondities aanpassen voor onder andere leerlingen met dyslexie. Dit gebeurt in overleg met het College voor Toetsen en Examens (CvTE). Het artikel spreekt over de wijze van examinering, niet over de exameneisen of de inhoud van het examen zelf.

Bij het schoolexamen heeft de school een grotere mate van vrijheid in het zoeken naar een geschikte aanpassing. De school moet daarbij wel de eigen interne eisen en de externe eisen die aan het examen worden gesteld, in acht nemen.

Mogelijke aanpassingen:

- 30 minuten verlenging: Voor een dyslectische leerling mag voor het gehele centraal schriftelijk en praktisch examen (cspe) op het vmbo 30 minuten extra tijd worden gegeven. Ze mogen gebruik maken van een maximale tijdverlenging van 15 minuten per onderdeel van het cspe. Deze tijdverlenging geldt niet voor vaardigheidsonderdelen waarbij lezen geen rol speelt.
- Arial puntgrootte 12: Standaardletter voor eindexamen.

- Auditieve ondersteuning: Wanneer een leerling recht heeft op grond van de deskundigenverklaring op auditieve ondersteuning, dan geldt dit recht voor zowel schoolexamen als het centraal examen.
- Andere aanpassingen: worden toegestaan wanneer ze in het rapport van de GZ-psycholoog genoemd zijn of bij de voorstellen van de GZ-psycholoog aansluiten. Een en ander in overleg met het ondersteuningsteam (OT).
- Aangepaste beoordeling spelling en gebruik van spellinglijsten, regelkaarten, grammaticakaarten of stappenplannen zijn bij het schoolexamen en het centraal examen niet toegestaan.
- Computer: De dyslectische leerling mag gebruikmaken van een computer met spellingcontrole.
- Gebruik van hulpmiddelen (bijvoorbeeld een leesliniaal) is toegestaan als een leerling hier geruime tijd mee gewerkt heeft.